

—Què té aquest noi?
—Veurà. A mi em sembla que és una anèmia.
—Bé té prou vermelles les galtes.
—Oh, no ho estranyi, és que com no volia venir a veure'l li he tingut de
dar un parell de bofetades.

Amb escaiença del reial viatge a Roma

II

El segon rei de la casa de Barcelona que visità un Papa fou En Jaume II nomenat el «Just», el qual va anar a Roma l'any 1295 amb tal de firmar la pau dita d'Àgnani que posà terme a la guerra que per la possessió de l'illa de Sicília havien sottingut nou anys França i els Estats Pontificis, d'una banda, i la Confederació Catalano-Aragonesa de l'altra. En virtut d'aquesta pau, origen, però, d'altres guerres entre el rei Jaume i el seu germà, l'infant Frederic, el monarca català fou nomenat per Bonifaci VIII almirall, gonfalonier i capità general de la Silèsia, rebent l'estandart pontifici de mans mateixes del Sant Pare, qui, en compensació de Sicília, que devia tornar a França, va cedir-li les illes de Còrcega i Sardenya.

Quaranta quatre anys després, és a dir, en 1339, el sobirà aleshores regnant, En Pere III de Catalunya i IV d'Aragó, dit del «Punyalet» i també el «Cerimoniós», nét d'En Jaume II, i precisament en son caràcter de feudatari de l'Església per dites illes de Còrcega i de Sardenya, anà a rendir homenatge al Papa Benet XII, però no a Roma, sinó a Avinyó, on s'havia traslladat la Seu Apostòlica feia alguns anys.

Per cert que aquesta visita va donar lloc a un emocionant incident entre el monarca aragonès i el seu cunyat En Jaume III de Mallorca i del Rosselló, qui s'havia unit a Perpinyà a la comitiva del rei En Pere, eixida de Barcelona.

Entre els dos cunyats hi havia una fonda enemistat, mal dissimulada, per les pretensions d'En Pere a incorporar-se els Estats del mallorquí, i la mala gana d'aquest en reconèixer l'aragonès per feudal dels seus dominis.

Les coses en aquesta situació i arribades les dues comitives reials a Avinyó, on foren rebudes per vint-i-dos cardenals, eixiren els ciutadans avinyonesos amb dos tàlems, un per cada rei, passant En Pere al davant. No li guardà gaire temps aquesta En Jaume, car el dia següent, que era el fixat per la visita al Sant Pare, en eixir els dos monarques de l'allotjament llur, montats a cavall i a pas igual, notant un noble mallorquí que la cavalcadura de l'aragonès anava a prendre avantatge a la del seu senyor, les emprengué a bastonades contra l'animal i qui el destrava, i com En Jaume no les senyal de desaprovació, En Pere s'irà en tant d'extrem, que per tres vegades tracià de desenvainar l'espasa amb tal de castigar el seu cunyat, havent estat bona feina als nobles apaivagar l'enfurismament del d'Aragó.

La cerimònia de l'homenatge dels dos monarques al Papa, si bé fou molt concorreguda de prelats i nobles, no va assolir tot el lluïment requerit, tant perquè l'esmentat incident «va aigualir la festa», com perquè l'acte hagué

de tenir lloc en una petita capella antiga per haver-se calat foc al Palau pontifical i a la Sala del Consistori.

L'any 1397, és a dir, cinquanta vuit anys més tard, trobant-se l'Església afligida pel cisma, amb un Papa a Roma i altre a Avinyó, i regint la Confederació Catalano-Aragonesa «En Martí, l'Humà», darrer de la dinastia indígena, aquest, que era parent del Sant Pare avinyonès, Benet XIII, aragones de nació i de la família dels Lunas, visità al dit Pontífex, remontant el Rose a la seva tornada d'Itàlia, precisament amb tal de tractar amb ell de l'extirpació del cisma esmentat.

Una altra vegada, dins del regnat del rei Martí, hi hagué contacte personal entre el rei i Benet XIII. Va ésser quan, vidu el monarca, de Maria de Luna, contragué nou matrimoni amb Margarita de Bades, unió que va beneir el Papa, havent sigut celebrant de la missa de boda Fra Vicens Ferrer, el famós predicador que tant havia d'influir en els destins de la Corona Aragonesa.

ABRÉ

ANUNCIS A LA AMERICANA

UN SEÑOR DE BONA FE

—On vas tan cremat?

—No em deturis... mira el que porta el diari: A VOS, A VOS US HO DICI!
NO ESPEREU A DEMA. Aneu AVUI MATEIX a comprar-vos un PARAIGUA
AUTOMATIC marca ELS TRES POPPS!

—Són dos quarts de set. Deixa'm anar-hi abans no tanquin!

Els terribles lleons de Tsavo

NARRACIO VERIDICA D'UN TESTIMONI PRESENCIAL

Tot és mal que mata

La tragèdia del malaurat jove canac va encendre entre els obrers del ferrocarril de l'Ouganda una formidable protesta.

L'endemà del terrible esdeveniment, mentres el senyor Patterson estava examinant el pla i projecte definitiu de la línia que jo acabava de traslladar al paper vitela, una cridòria desacostumada ens va sorprendre en mig de la nostra feina.

L'enginyer director, l'insuperable senyor Patterson, es quedà uns instants escoltant, i sense moure's del davant del meu taller ni dignar-se fer un pas vers la finestra, arrugà el front i digué:

—A l'últim hi hem tingut d'arribar.

Es referia a la protesta en massa, pròleg de la vaga.

A la seva penetració no s'ocultà que aquella cridòria venia dels obrers reunits en manifestació que havien deixat el treball per protestar davant de la direcció de la indefensió en què els deixava la companyia davant les escomeses massa sovintejades dels terribles carnívors.

Acabà d'examinar la meua feina, i sentint que la cridòria augmentava i s'anava apropant, anà a l'armari i prengué dues bones pistoles.

Als pocs moments, el xicot anglès que teníem per ordenança entrà tot esverat, dient que els treballadors, indians especialment, s'empenyaven en pujar tots junts, amenaçant enfonsar la porta del despatx.

El senyor Patterson només digué:

—Obre la porta, Swit!

—Es que són molts... — replicà aquest, esporuguit.

—Obre la porta, Swit! — repetí, impertorbable, el senyor Patterson.

El xicot anglès obrí i el nostre director es situà davant de la porta.

Al moment d'ésser oberta, la multitud s'hi abocà com les aigües d'un riu desbordat, però en veure la figura del director, dreta, impassible davant de la porta, hi hagué un moment de vacil·lació, i els de davant es feren enrera.

—Cinc de vosaltres, que entrin! — cridà el senyor Patterson.

Ningú no gosà replicar, i algunes veus s'alçaren cridant:

—Els del davant!

Entraren els cinc primers, i un cop foren dintre, el senyor Patterson va fer tancar la porta.

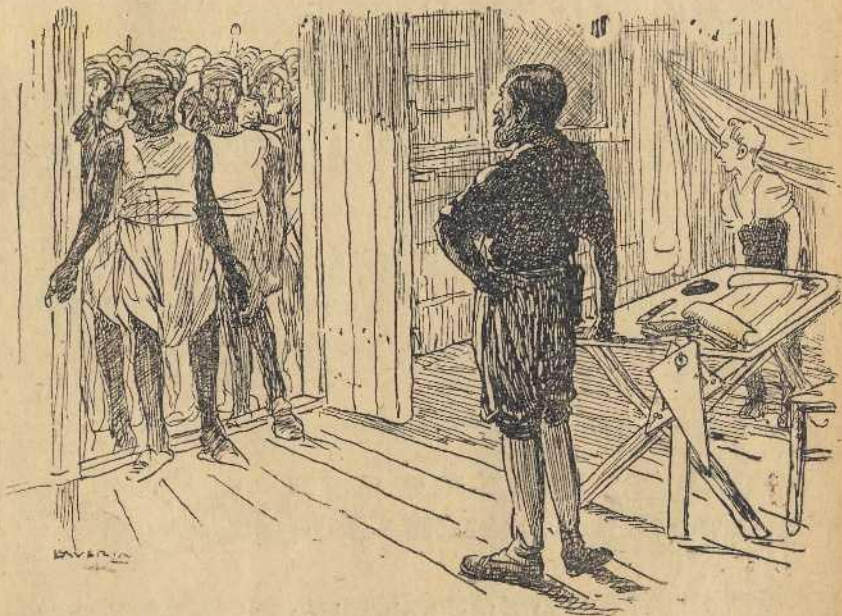
Els comissionats digueren que anaven a protestar i a la vegada a reclamar la construcció de cases sòlides, amb bones portes. Si això no es feia immediatament, tots abandonarien el treball, perquè, segons digueren «ells havien estat contractats per construir una línia de ferrocarril i no per servir d'àpat a les feres».

El senyor Patterson els féu veure la dificultat de posar-se a construir centenars de cases sòlides.

—El que cal — els digué — es cuitar a acabar la línia i no tenir d'acampar més per aquests països inhospitalaris.

Varen discutir llargament, acordant que, mentres el senyor Patterson comunicaria al consell de la companyia les peticions dels obrers, s'establiria el procediment de les fogueres per allunyar els lleons.

—No cal alarmar-se més del compte, — digué — Perquè, o molt m'enganyo, o els lleons que ens escometen, és a dir, els que ja han tastat carn humana,

que són els temibles, no passen més enllà de quatre i no serà fícil tenir-los a ratlla.

Una brigada de «coolies» fou dedicada a anar a cercar llenya al bosc, i aquella nit es varen encendre grans fogueres tot a l'entorn del campament.

Els lleons varen udolar tota la nit, però no se n'atansà cap el suficient per poder-li enviar una bala.

L'endemà, una comissió d'obriers tornà a demanar per parlar amb el senyor Patterson.

El que ell ja esperava esdevingué. Per causa de la gran calor que produïen les fogueres, ningú no havia pogut dormir aquella nit. A l'hangar que s'habilitava per a hospital, els malalts s'havien queixat llàstimosament. Un que patia asma estigué a punt de morir. En resum, els obrers es negaren a encendre més fogueres.

Llavors, el senyor Patterson proposà la construcció d'una trampa que ja feia dies anava rumiant. Mentres la trampa es construïria, calia restablir

els vigilants nocturns armats, recomanant-els-hi que es produïssin amb més valentia que en la temptativa anterior.

Així ho varen fer. Es començà a construir la trampa, que consistia en un pou quadrangular de cinc metres de profunditat per tres d'amplada, i sis de llargada. L'interior estaria partit en dues parts separades per una reixa de ferro.

A un cantó s'hi posaria un ruc viu per què servís d'esquer. Com que aquest pou estaria cobert de canyes y fullatge únicament per la banda destinada a trampa del lleó, era segur que la fera, atreta per l'esquer, s'atansaria i, en posar-se de potes damunt el fullatge i les canyes, s'ensorraria, caient al fosar.

Per desgràcia la construcció no va anar tan depressa com calia, i abans d'estar llesta la trampa esdevingué un terrible succés que, si bé és cert que produí una profunda impressió de dolor a tothom, també cal dir que donà un alt exemple d'heroisme i abnegació entre una gent que havien perdut la noció d'aquests enlairats sentiments.

L'endemà de l'encesa de fogueres cap fera no va fer irrupte al campament.

S'havien reforçat els guardians de nit, posant-ne parelles per tot on hi havia possibilitat de passar-hi els lleons.

El mateix senyor Patterson estigué vetllant fins molt tard, però no es va assenyalar ni la més petita alarma.

En canvi, la segona nit, quan ja la trampa estava gairebé llesta, esdevingué el tràgic succés a què he fet referència, i que valg a deixar consignat en aquestes pàgines en homenatge a l'heroi que glorificà aqueixa veritable i sublim tragèdia.

En el pròxim número la transcriurem íntegrament.

JIM FIT

Musica bolxevista

Amb motiu de la celebració del sisè aniversari de la revolució russa, el govern del tzar roig havia disposat l'organització d'una orquestra composta de canons, fusells, sirenes de fàbriques, xiulets de locomotora i altres semblants mitjans industrials o militars de fer soroll. Aquesta orquestra excepcional havia d'assajar l'execució de l'himne bolxevista i una altra musica revolucionària. Musics assenyalats n'havien disposat prèviament els sons. Sembla, però, que, segons les notícies que arriben de Moscou, aquest intent de musica neo-futurista, no ha donat el resultat que d'ell s'esperava, per ço que s'ha desistit del projectat «concert».

I és llàstima, perquè, altrament, s'hauria pogut ben desmentir aquella famosa frase de Napoleó I, qui deia que la musica «és el menys desagradable dels sorolls».

JORDI-BUSCA

—Ja vos guanyeu bé la vida, ara?

—Sí, en aquest temps ens ho passem bastant bé, ja que, com s'ha obert el Liceo, i el meu marit hi canta en el cor i, amb la venta d'aviram, ara, per Nadal, jo faig també bon negoci...

—Sí, vajal que en aquest mes guanyeu l'un y l'altre moltes pessetes amb els galls.

Una de "fresca"

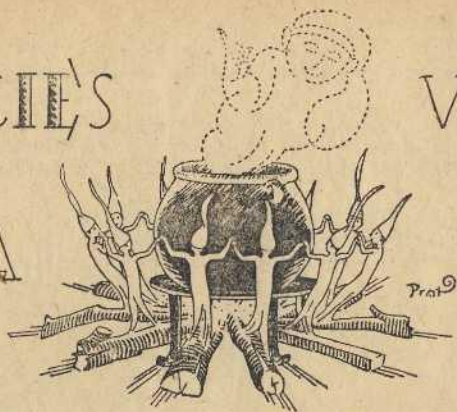
Segueix en el Club Feli
La relació un xic fantàstica
D'episodis que han passat
Als socis en sos viatges.
Feia tant fred deia un
En ma expedició a l'Alaska
Que si hom abocava un vas
D'aigua, per l'aire es glaçava
Això no és res, altre diu,
Jo, trobant-me a l'Himalaia,
Vegí abocar-se un remat
A un abim de gran fondària

I quedaren tota els bens
Glaçats mentres davallaven
Penjats entre terra i cel
Sens podé arribar a caure.
Això, diu son contrincant
No ho pot lograr la gelada
Ja que fóra contradir.
A les lleis de la mecànica.
Oh, diu l'altre, aquestes lleis
Allí també eren glaçades!

P. E. P.

FACÈCIES DE LA

VORA DEL FOC

La guineu i l'eriqò

La guineu és llesta, molt llesta, però... Heu's aquí que, una vegada, la guineu va pescar un eriqò que, a despit de la seva prudència, no fou prou amatent per a posar-se el vestit de pues abans de què la guineu l'agafés pel ganyot.

La destra guilla estava que no hi veia de cap ull de contenta i ja es llepava els bigotis pensant en la finor de la carn de l'eriqò, quan aquest tingué una bona pensada:

—Guineu: no em planyeria de la meua dissort, si no fos pels meus fillets, que ara restaran abandonats per sempre... Ja que te m'has de menjar, ves quant més no valdria que te'ls mengessis a ells i tot, tan tendrets, que encara no sabran anar pel món!

La guineu va reflexionar... De manera que l'eriqò tenia fillets tendres? Ah, si ella li pogués fer dir el cau!

—Sí, on són?

L'eriqò li va dir:

—Vina, segueix-me...

Convençuda fàcilment la laminerera guineu, va seguir l'eriqò amb les precaucions necessàries per a què el presoner no li fugís. Aquest cercà un castanyer, va enfilarse per la soca i li va recomanar a la guineu:

—Ja sóc a casa... Ara, para la fada que t'anirà tirant els fillets!

No podia esperar més la guilla. Tanmateix, aquell eriqò era una bèstia de paraula. En efecte, pujà a la branca més alta i espolçant-la féu caure una colla de castanyes, encara tendres, amb l'esclofolla verda, plena de pues.

—Menja, amiga, menja! — va dir-li amb aire de mofa, l'eriqò.

I la guineu anà a mossegar, però va clavar-se les pues al paladar, que el va tenir malalt més d'una setmana.

I des de llavors ençà van dient les guineus que l'eriqò és l'únic animal que els ha sabut donar la «castanya.»

L'alegria dels pèsols

Haureu sentit a parlar de l'alegria dels pèsols. El que potser no sabeu és per què els pèsols tenen fama d'alegres. Però jo vos ho diré: se'ls diu alegres i eixerits per la facilitat amb què dansen... Sí, sí, no rieu!

I si en voleu fer la prova, agafeu un pèsol rodó, és a dir, poc boterut, passeu-hi un escuradents o una estelleta pel bell mig, de manera que surti per cada banda; preneu després una palla de prendre gelats o una canya prima, d'uns cinc centímetres de llargada, ben buida de per dins, poseu al capiró el pèsol, fent que una de les puntes de l'escuradents entri en el canó i bufeu mantenint la canya ben vertical. Primer el buf prim, després més fort i veureu com el pèsol

puja i baixa, a l'estil de l'ou com balla. D'aquesta facilitat de dansa els pervé l'anomenada.

Un bon dinar

La senyora Moniqueta tenia goig extraordinari en convidar a les amistats seves i no perdonava ocasió de tenir algun que altre convidat.

Mes, ai! que la senyora Moniqueta no pecava de despresia ni de malgastadora, de manera que els seus dinars no eren pas massa abundants, encara que fossin exquisits i ben presentats.

Un dia, el senyor Ramon, el marit de la senyora Moniqueta, va tenir gust en convidar a un company seu. que era home de bon ventre i que plavia de menjar a l'engròs.

La senyora Moniqueta va lluir-se en l'arranjament de la taula, que va parar amb la seva traça acostumada: bona vaixela, moltes flors, llenceria netíssima i molts drapets amb brodats i randes. Hi havia de tot... De tot, ben bé, no, per què el menjar es-cassejava.

L'hoste va fer-se l'il·lusió de què dinava, malgrat haver escurat els plats fins a un punt que ratllava la mala educació, però no va gosar a queixar-se.

Quan varen aixecar-se de taula, la senyora Moniqueta, satisfeta de si mateixa, va dirigir-se a l'hoste i va preguntar-li amb tot interès:

—Vaja, senyor Perol... Quan, quan tornarà a dinar?

L'hoste, amatent, va respondre cuita-corrents:

—Ara mateix, senyora.

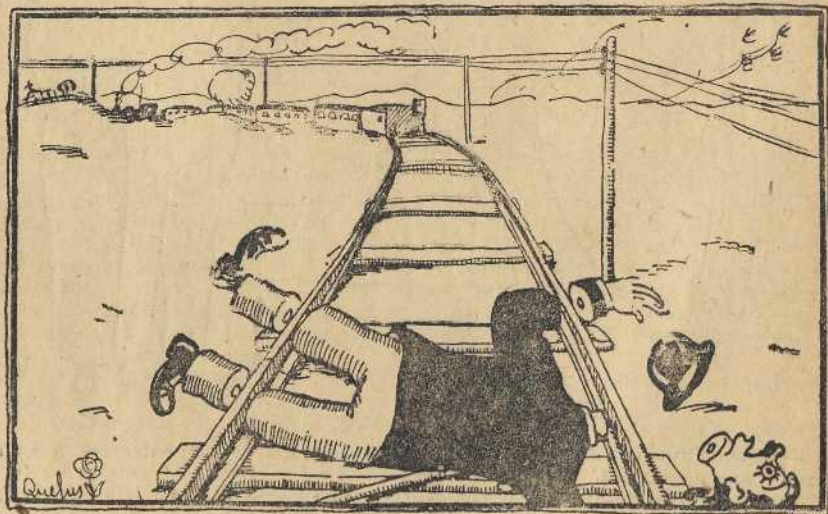
El be i el lleó

Un be que estava a punt d'ésser devorat per un lleó, no acabava de decidir-se a passar per l'oberta gola del seu enemic, tant, que aquest s'impacientà:

—Apa, què penses ara? Que no veus prou franca l'entrada a la meua gorja?

—Oh, prou! L'entrada ja em sedueix! El que em fa por és la sortida!

CLOVIS EIMERIC

—Ai, Déu Mèu, quin desori! No sé pas on tinc el cap.

Els savis d'ultratomba

En entrar al departament dels savis lo primer que vaig veure fou, sentats en un banc de pedra, set vells, calbs i amb llargues barbasses, que estaven rumiant amb tota la closca i suant unes gotes com el puny.

—Aquests, em digué Virgili, són els set savis de Grècia. No els destorbis que estan meditant.

—I per què suen?

—Es la ciència que transpira per sos enlairats intel·lectes.

—Quina ciència tan suada!

Seguint endavant, trobarem un gerent que estava ensenyant de parlar a un parell de cotorres.

—Aquest és Isop, digué mon guia, aquell que feia parlar les bèsties.

Isop ens volgué obsequiar amb un petit recital i ens declamà allò de: «Por entre unas matas — seguido de perros...», que és el millor poema heroic de quan les bèsties parlaven.

Després de remerciar l'amable fabulista, proseguírem nostra visita.

Mentres ens dirigíem cap al saló de conferències sentírem darrera nostre una veu furiosa exclamant: Catarina! A, girant-nos, veiérem un romà que Virgili em digué que era Ciceró, que fins en l'altre barri tenia afició a engegar catilinàries a tothora.

—Si continuem amb aquestes temperatures, tot seguit entrarem a una franca convalescència.

—Al preu que ens fa pagar les visites, em sembla que aquesta convalescència no serà tan franca com vostè diu.

N PATUFET
VIOLET

Telegramas de Girona
d'Arenys i de Vilassar
de Calella, Vilafrañca
de Sils i Lloret de Mar.

de Manresa i de Tarrassa
de Vilanova i Geltrú,
de Igualada, Vacarises,
Monistrol i fins del Bruch.

Tots demanen una cosa
Sols unal dos o tres cops
Calendaril! Calendaril!
Calendaril, sobre tot!

En la sala de conferències veiérem un nombros públic adormit escoltant la fluída eloquència d'un filòsof que disertava sobre el tema: «La quadratura del círcol, resulta per $\pi R^2 \frac{3}{4}$ de 15». L'home anava fent demostracions a la pissarra i l'audiència anava roncant de bo i millor exactament com passa a la terra en semblants conferències.

Sortint d'allí veiérem en un recó uns astrònoms caldeus que s'apunyegaven mútuament.

—Què els passa? vaig preguntar a Virgili. De què se les heuen?

—Home, és ben clar: Com des le aquí no es veu el cel, es donen cops de puny per tal de veure les estrelles.

—Caram! Quina afició! Però, que

és allò? vaig exclamar en veure unes llumenetes i coets com si fessin focs artificials.

—Es el laboratori del cèlebre monjo Negre, Bertholdus Schwartz, l'inventor de la pólvora. Ja n'hauràs sentit parlar, car és un home que en son temps féu molt de soroll.

—No es cregui, avui és més nomenat l'inventor de la sopa d'all que el de la pólvora. I jo sóc del parer que el primer invent escalfa més que l'altre.

—Aixís [no t'interessa visitar al Monjo?

—Ca! no, no; ho veig massa negre!

—Doncs t'ensenyaré un altre inventor famós.

Seguint un passeig d'arbres infernals arribàrem a una caseta on hi

havia un grec que estava dinant tranquil·lament.

—Aquí tens al famós Arquímedes, em digué Virgili. No li preguntis res perquè contestarà en grec.

—Bon dia, senyor Arquímedes, vaig dir-li jo. Que encara no ha trobat l'apoi que cercava per alçar el «mundo»?

—Euréka, eureka, em contestà.

—Què diu, què diu?

—Eureka, kirieleison.

—Home, també en sé jo de grec, miri: «metàfora, politècnica i cosmo-grafia».

Arquímedes, sens donar-se per enterat, prosseguí dinant i repetint entre dents el seu eureka.

—Deu estar fent algun ~~avanti~~ astronòmic, digué Virgili. No el destorbem més.

—Sí, anem, que tal volta aviat escomençarà el període rotatiu.

En allunyar-nos veiérem un criat que portava un plat de vianda.

—Aquest, féu mon guia, és l'assistent d'Arquímedes. Ara li porta l'entrant. «Oye, chico, qué traes aquí?».

—«Ridiez, pus, el principio de Arquímedes».

L'entrant d'Arquímedes eren mongetes amb llomillo.

Seguint nostra inspecció, trobàrem a Colomb, que s'estava donant fre-gues al braç dret.

L'il·lustre navegant ens digué que hi havia agafat cert dolor reumàtic de tant tenir-lo alçat assenyalant la boca del port. Amb molta amabilitat accedí a fer-nos la repetició del seu famós joc de mans consistent en fer aguantar un ou dret sobre una de ses puntes. Suposo que tots mos llegidors saben la trampa.

Més enllà trobàrem a Newton i Copèrnic llegint amb mostres de gran indignació un llibret titolat: «Einstein al alcance de todos».

—D'on han tret aquest llibre? vaig preguntar a Virgili.

—Deu haver entrat de contraban perquè aquí de llibres no en tenim.

—Ah, no? Jo em creia que tindrien

grans biblioteques, nodrides enciclo-pèdies...

—Res d'això.

—Ni obres de consulta?

—No. Quan volem saber quelcom ho anem a preguntar a Salomó que ho sap tot.

—Aquí si que l'Espasa hi faria poc negoci.

En aquest moment ens sobtà un soroll de branques, i d'un arbre proper ens vingué una pluja de cocos. Girant-nos cap allí veiérem un enorme chimpancé amb ulleres i pipa que era qui ens apedregava.

—Aquest és Darwin, digué Virgili.

—Caram, s'ha convertit en mico!

Heu's aquí sa teoria al revés!

—No és mico de veritat, no. Solament que, com ja sap, aquest savi és transformista. Per aquí es dedica a fer el Frègoli!

—I què en treu d'això?

—Cridar l'atenció dels savis, que altrament no fan cas d'ell.

—Doncs, fem de savi i deixem-lo.

El pobre Darwin, veient que no el miràvem, es transformà successivament en granota, rata pinyada, òrnit i foca, mes no logrà interessar-nos.

—Ara, digué mon guia, passarem a veure les celebritats guerrerres, els grans conqueridors.

—En Tendrío també?

—No, aquest és als Llims. Aquí sols hi ha la gent d'empenta.

—Aixís hi deu haver molts futbolistes dels que carreguen.

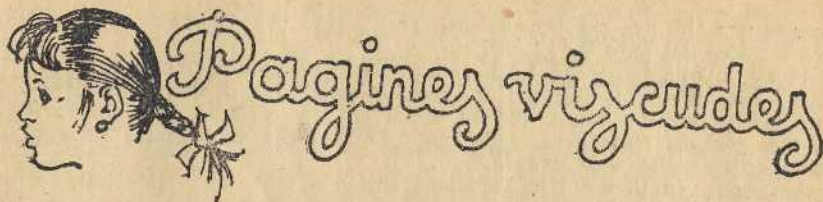
—Tu si que em carregues amb tos comentaris, féu Virgili; camina i calla.

Abans d'entrar al departament guerrer, vegí en un recó un home cercant caragols.

—Es Diògenes, digué Virgili. Cerca homes i no en troba.

Amb permís de la superioritat i «si el tiempo no lo impide», en el número vinent farem la rel·lació de les descomunals aventures que amb els guerrerres morts ens succeïren.

G. O.

La nena de la cueta

Es ja ben entrat el matí. L'Emili es desperta, i sent en el seu petit cor d'infant convalescent aquell dolç benestar que fa uns quans dies omplena la seva vida de dolces emocions, d'unes emocions produïdes per mil cosetes de res: ara perquè en pentinar-lo li posen olor d'aigua de Colònia i n'hi espargeixen pel lit; ara perquè el pare li porta una joguina o la cambrera li entra una beguda deliciosa, o perquè la claror que arriba a través de les cortinetes de seda groga fa dolça l'estada dins de la cambra...

Ha estat malalt, molt malalt, l'Emili. El seu pare va plorar i tot, una nit que ja se'l veia perdut.

Es la vella cambrera, la bona Mariana, la que li va explicant totes aquestes coses de la llarga malaltia, del desvari, de la febre encesa que l'arborava...

L'Emili l'escolta atentament, tot caragolant entre els seus dits secallosos la punta de la gira del llençol.

De tant en tant, quan la veu de la Mariana es fa trencadissa o l'enrogalla l'evocació d'un moment dolorós, llavors, alça els ulls i se la mira com-mogut.

Mai no hauria dit que se l'estimessin tant. I, ara que se'n dona compte, sent un gran agraïment, i voldria mostrar-lo.

Avui, la Mariana li ha contat amb tots els detalls, el que va passar aquella nit que creien que es moria. El desconsol del pare i la consternació de tots.

En arribar el pare, l'Emili allarga els braços i li fa un petó més fort que els altres dies.

El pare té prou feina a dissimular una llàgrima que li puja als ulls.

«Es que pensa en la mamà»—reflexiona l'Emili, veient-lo plorar.

I ell també, de bona gana ploraria. Perquè és això el que li passa d'ençà de la malaltia: Tot el commou, tot l'enterneix...

Passejant pel pati, per aquell gran pati de pis principal, la vella cambra li explica que el metge ha parlat de fer-lo anar una temporada a fora.

L'Emili rep la nova indiferentment. Potser més aviat el contraria o li fa basarda tenir de deixar el que el volta. Ara que ja no li fan prendre medicines amargues, i que tots estan per ell, i que ja comença a poder córrer, i que aviat podria sortir amb el papà es ben de doldre tenir de deixar-ho tot.

L'endemà, el pare mateix n'hi surt a parlar.

Tot ja està resolt. No anirà allí on tenen la torre, perquè a l'hivern fa massa fred en aquella contrada. El punt triat és més temperat i molt sanitos. S'estarà en una pagesia, amb una bona família, que el tractaran com de casa. Gent acomodada i senzilla, que han acceptat l'Emili i la cambrera que l'a-

companyarà, no pas per treure'n cap profit, sino per recomanació d'uns parents, amics del pare de l'Emili.

Si tot ja està tan resolt i tan amanit no hi ha manera d'oposar-s'hi.

Dos dies més tard, l'Emili i la seva cambrera, prenen el tren; després un auto públic fins un indret que en diuen els tres camins. Allí, una tartana de cân Llongàs els espera, i, al cap d'una mitja hora, para davant la gran porta dovellada de la casa.

Els amos, en Bernat i la Madalena surten a rebre el petit convalescent.

L'Emili entra a la casa amb el cor encongít. Una mena de sentor que no és ben bé d'estable ni de graner, però que fa pensar en ambdues coses, l'omple el nas.

L'entrada és gran. Hi ha uns bancs a cada banda. Uns sacs plens o mig-plens en un recó. Tot és net, blanc de calç, blau de bugada... Una escala amb barana de pedra llisa deu conduir al pis.

Vora d'aquesta escala, l'Emili s'adona d'una noieta com un ocelllet. Es un xic més petita que ell, amb un pentinat estirat cap enrera, rematat per una cueta tivant, ben lligada amb un llaç nou de color de rosa.

Quan ell se l'ha mirada ella no ha fet cap paper. Si anéssim a mirar prim, potser hauríem descobert una mica de sorpresa en els seus ulls oberts i francs.

Li havien dit els seus pares que arribaria un nen malalt. Un nen malalt se l'havia imaginat groc, marcit, portat a coll; i el nen que acabava d'arribar, ben cert, que se'l veia un xic pàl·lid, però caminava decidit i no semblava gens desmaiàt.

* * *

L'Emili no sap com dir-ho, però aquella nena de la cueta tivant i el llaç rosa el té desesperat. Sia allà on vulgui que es posi, sempre ha de tenir aquella mena de puput novell al davant, mirant-se'l amb aquells ulls tan oberts, i amb aquell posat tan encuriosit.

Un dels divertiments que més prefereix l'Emili és construir camins de pedretes que porten a uns poblets, les cases dels quals son també pedretes molt ben arreglerades, formant carrers i places, i tot el que vulgueu. La pedreta més llargaruda i més punxaguda és l'església.

De vegades, entre camins i poble es fa necessària una gran extensió de terreny. Això rai. No és pas això el que manca a cân Llongàs. Però, a la millor, la nena de la cueta és allí, palplantada, privant el desenrotllament de l'urbanització, o obligant a canviar el traçat d'una carretera, i això és insuportable.

Es clar que quan l'obra surt bé l'Emili experimenta un cert goig de tenir qui l'hi admiri. Però és, tanmateix, molt pesat haver d'anar treballant sota la inspecció i l'expectació d'aquells ulls, tothora esbatanats, de la nena de la cueta.

Té de bó, la petita, que no fa mai cap comentari. Volem dir que no fa mai cap comentari en veu alta; perquè el que és amb gestes i posats i actituds, ja us ben afirmen que no manca pas de fer-ne.

Si l'obra és difícil i l'Emili pateix per realitzar-la, ella, fins el respir s'aguanta. I, és clar: quan l'Emili s'ha sortit amb la seva, ella ha de deixar escapar un gros sospir de desencongiment.

Si la cosa no surt bé; que l'edifici de pedres s'enfonsa o que la muntanya de terra s'esllenega, ella ha de decantar el cap i donar un cop de peu a terra, condolguent-se de la desventura.

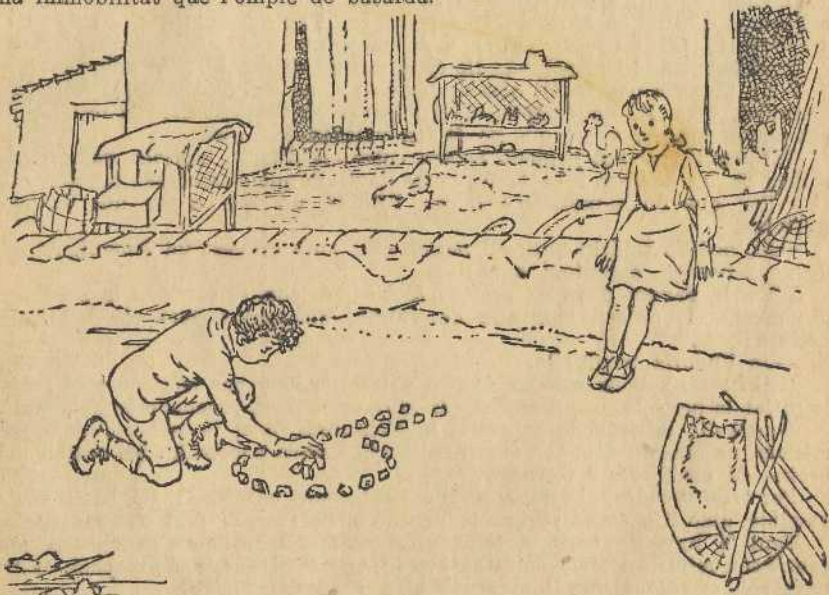
L'Emili n'estava tip, allò que se'n diu tip.

Però, un dia, els seus sentiments per la nena varen modificar-se bastant. L'Emili feia un clot en la terra. Per fer-lo es servia d'una falcelleta trencada, i per treure la terra es servia de les mans mateixes.

Com de costum, la nena de la cueta se l'estava contemplant, amb les manetes plegades al darrera, avançant el seu caparró d'ocell en direcció al sot que estava fent el nen foraster.

Tot d'una l'Emili fa un xiscle i espolsa amatent la mà plena de terra; però no aconsegueix fer desprendre de la seva pell una bestiola afrosa, una mena de cuc dels nomenats de cent potes, que se li puja per la mà, amenaçant anar-li braç amunt.

Esgarifat, torna a espolsar la mà, però la bestiola segueix arrapada, amb una immobilitat que l'omple de basarda.

Amb els ulls aterritzats mira l'Emili aquella cuca repugnant i paorosa. Si la nena de la cueta no fos allí, testimoni de la seva covardia, com criaria, com hauria esclatat en plors!...

Però, podrà dominar la seva por gaire estona més?

Allò que tant temia està a punt d'ocórrer. La cuca, amb un moviment de llargardaix, avança en direcció a la boca de la mànega. El rostre de l'Emili pren una expressió de terror que fa pietat.

I quan ja veu, amb esglai iusuperable, que la bèstia va per introduir-se-li per la mànega, la nena de la cueta, amb un moviment ràpid i segur, posa mà damunt la cuca, com aquell qui caça una llagosta, i, al cap d'un moment, mostra la cuca ben agafada pel cap, amb dos ditets solament.

—Veus? Així no pot fer res, apretant-li les tenalles—declara triomfant, però un xic commoguda, la nena de la cueta.

L'Emili se la queda mirant, entre avergonyit i admirat.

De cop i volta aquella nena insignificant, aquella nosa, es converteix als ulls de l'Emili en una heroïna. I això pel seu amor propi d'homenet és més aviat contrariant. Tanmateix, als ulls de l'Emili, la nena de la cueta ha deixat d'ésser la criatura insignificant.

—No fan mal?—pregunta l'Emili, afectant naturalitat, pretenent fer oblidar el paper de covart que acaba de fer.

—Si pogués, pessigaria; però agafant-la així no pot—repeteix ella, mirant cuejar la cuca, amb més aprensió que goig.

—Com en diuen d'aquestes cuques?

—Es una escorpina.

L'Emili es mira alternativament la bestiola amb basarda i la nena amb una admiració que no gosa manifestar-se franca. Tanta valentia el confon i l'avergonyeix. Ell ha sentit parlar dels escorpins i de la seva mala picada...

Però la nena el tranquil·litza. No és el mateix un escorpi que una escorpina.

—No l'hauria pas agafat així amb els dits, un escorpi—confessa ella, ingènuament, com si, endevinant el que passa en l'esperit del noi foraster, es complagués en fer veure que no és tan valenta com això.

Tot seguit, portant penjada encara entre els dits la bestiola, se'n va cap el clos de les gallines i la llença entre l'aviram que s'esbatussa per haver-la.

—Per què no la mataves?—li diu l'Emili, no ben segur que la cuca no torni.

—Ai, no! No tindria cor...—li respon ella, amb un gest tot femení, un gest de nena poruga, accentuat a posta.

L'Emili, davant d'aquest gest de feblesa, és com si retrobés la seva posa d'homenet. I, prenent un aire de valent, disposat a tots els heroïsmes, declara:

—Jo l'hauria trepitjada.

I dient això, dona un cop de peu a terra, potser per mostrar com hauria trepitjat la bestiola, o qui sap si per afirmar la seva preponderància d'home.

Aquell dia la nena de la cueta, la Ventureta, com ja és hora que l'anomenem, no era allí a badar mentres l'Emili estava construint un castell amb bocins de maó, rocs i terrossos.

Per tres vegades el castell se li n'havia anat a terra, i, no hi ha dubte possible, això li passava perquè la Ventureta no era allí fent d'espectador.

Tant li havien avesat a tenir al davant aquella figura expressiva, amb aquell seu mirar encoratjador i aprovatiu, que avui que, per excepció, es trobava sol, semblava que li mancava alguna cosa.

Quan el castell estigué acabat, com que no hi havia ningú per admirar-lo, l'Emili tingué un xic l'impressió que havia treballat endebades. La mena de la cueta li feia falta. La seva presència li era indispensable.

Per molt que l'humiliés, tingué de fer-se aquesta confessió. Tant com havia protestat dins d'ell mateix de la presència d'aquella nena, ara es trobava que, sense ella, la vida a la pàgesia no era ni la meitat atractiva.

Es clar que això s'ho confessava a ell mateix, però ja es guardaria prou de deixar-ho endevinar a ningú que fos.

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 17 fullotó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres L'INFANT DE LA DILIGENCIA (segona part). Amb aquest suplement es regala el conte complet «La guineu i l'esparver», per Manuel Marinel·lo.

Quan la Ventureta tornà del poble (on l'havien enviat) li semblà que l'Emili li tenia rancúnia. Ella, pobrissona, no li havia pas fet res, però era tan marcat en el rostre de l'Emili el seu malhumor, que es trencava el cap pensant en quina cosa l'havia pogut ofendre.

Passant pel cantó de l'era on l'Emili acostumava alçar les seves construccions, la Ventureta va veure el castell de maons, rocs i terrossos.

Des de l'entrada, mig amagat, l'Emili l'espiava. Ella observava el castell detingudament.

Quan veié l'Emili li va dir:

—Has fet un castell molt bonic.

I ell, furient com una bala de fusell, li respongué:

—Que et penses que, perquè tu no hi eres, no havia de sortir-me bé?

Ella es quedà tota escorreguda i trista sentint el to desagradós amb què ell li parlava.

I ell, adonant-se'n, se'n dolgué; però no sapigué dir-ho. En tingué remordiment i tot d'haver-la fet entristir tan sense solta, però el remordiment se'l va fer passar aviat. La resposta potser sí que havia estat dita amb un xic massa de força, però també convenia que la Ventureta no s'arribés a creure que la necessitava...

Ella va comprendre que aquell noi li tenia aversió; que no li seria mai ben bé amic. Es clar, com que era un nen de ciutat, la devia trobar poc avinent per tenir-hi converses, ni per jugar a res.

Això li va causar una gran pena, tant com hauria volgut ésser-li agradosa!...

* * *

Un diumenge varen arribar el pare de l'Emili i el metge.

L'Emili estava restablert del tot. Havia posat bones colors i semblava tot un altre.

L'entrada a cà n Llongàs li havia provat esplendïdament, i començava a ésser hora de tornar a Barcelona.

L'estiu acabava i valia la pena de no deixar perdre un altre curs.

La primera notícia va ésser rebuda per l'Emili amb bastanta alegria. La presència del pare, la idea del viatge, la novetat, el varen seduir, de moment.

Tanmateix era un canviament per l'Emili, després de tants mesos de viure amb la vella Mariana i aquella bona gent.

Però, quan el pare hagué marxat dient que als vuit dies tornaria a buscar-lo i quan començà a pensar en el pis fosc de Barcelona, i en el col·legi i la seva disciplina, i es donà compte que ja s'hauria acabat el córrer i el terrejar, un núvol de tristesa embolcallà el seu cor.

Es mirà la Ventureta com aquell qui ja se'n comença a acomiadar, i li semblà que estava poc trista... Es clar, com que ella es quedava!...

Aquells vuit dies els varen aprofitar. Amb la Mariana i la Ventureta anaren a les fonts que encara no copeixien, i berenaren junts.

Un dia, ja era la vigília del de marxar, varen passar per una vorada de vells magraners. Tres o quatre grosses magranes flamejaven a la part alta. Les més baixes ja les havien fet desaparèixer els caminants.

—Si les podéssim haver, te les podries endur — va fer la Ventureta.

Al costat mateix dels magraners hi havia un canyar. L'Emili trencà una canya per abastar les magranes, però la canya no arribava.

En trencà una altra i provà de lligar-les pel llarg amb un jonc. El jonc, però, es va rompre. Provà amb un peu de bidalga, i quan ja eren a tocar de la magrana les canyes es varen desafegir.

—Saps amb què? — li digué la Ventureta — Amb això.

I, ràpidament, es va deslligar la cinta rosa de la cueta i la donà a l'Emili.

Les canyes foren lligades i les magranes poderen ésser arrencades fàcilment.

Ell les collia, ella les entomava amb el seu davantaló i així les portà

fins a casa.

... ..

L'endemà, quan l'auto ja se l'anava a emportar, l'Emili, des del seu seient va donar la mà a l'amo i la mestressa de cà'n Llongàs.

I a aquesta nena que no li dius res?—li va observar a l'Emili el seu pare.

Llavors ell li donà també la mà, i sentí la d'ella tremolosa entre els seus dits.

Es mirà la Ventureta i va veure que els ulls li espurnaven...

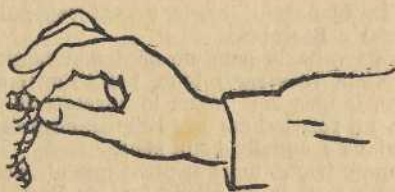
Ell es mantingué serè, però a dintre seu hi sentí una cremor amargant, com si les llàgrimes que s'esforçava en no deixar pujar als ulls li caiguessin roents damunt del cor.

L'auto marxà i la nena de la cueta no es cansava de fer adéu amb el mocador, mentres els pares saludaven amb les mans.

Des d'un revolt molt llunyà, del qual es veia encara la masia, l'Emili va veure que els amos ja no hi eren i que la Ventureta, figura petita damunt les llums del sol ponent, feia encara adéu, adéu, amb el mocador, i com tot d'una, deixà de fer-ho per portar-se el mocador als ulls, i enfonsar-hi la cara...

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

Per la molta extensió d'aquestes «Pàgines viscudes», l'acabament haurà d'anar en el pròxim número.

PATUFET - FILMS

Pel·lícula de la setmana

De llamps i de terratrèmol
i del pont de Càn Dragó,
lliure-nos, Trino Senyó.

NYIO

ENDEVINA ENDEVINETA

LOGOGRIF NUMERIC

123156789	Nom de dona (diminutiu)
84165898	id. id.
1234569	id. id. id.
966789	id. id.
12349	id. id.
0985	id. id.
969	id. id.
17	id. id.
3	id. id.

J. M. de M.

TARJA

MANEL CODIS

S. S.

Combinar aquestes lletres de manera que
pugui llegir una novel·la d'En Josep
M.ª Folch i Torres.

J. R.

Solucions a l'insertat en el número anterior

Al terç de síl·labes: ca-mi-sa, mi-ra-ba, Al jeroglífic: Parella i senàs.
sa-ba-ter.

ESPECTACLES PER A INFANTS

TEATRE CATALA ROMEA

Dissabte, 8, diada de la Puríssima, i diumenge, dia 9, interessants programes,

Dijous, dia 13 de desembre, diada de Santa Llúcia, primera representació
extraordinària del popularíssim espectacle, alegria dels infants, joia dels grans

ELS PASTORETS

O L'ADVENIMENT DE L'INFANT JESÚS

original d'En Josep M.ª Folch i Torres, música del Mestre Esquerrà, en 5 actes
i 18 quadros, presentat amb tota magnificència.

Prospectes al Teatre Català Remea

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

—Miri, hosafer: No portem prou quartos per pagar el gasto. Però no temeu, ja us el pagarem... Jo soc pintor i si venc un oli que tinc a l'Exposició...
 —I aquest també és pintor?
 —No, aquest no pinta... té una mina de plom.
 —Està bé: aquest ja té per respondre del dinar!

I els va deixar marxar. Ignorant, com era en coses d'art, no sabia el molt pau, que hi han certes "mines de plom" que no valen ni cinc cèntims!